

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การโฆษณาสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ หรือสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานในการผลิต และอาจมีสารปนเปื้อนที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย จิตใจ และทรัพย์สินของผู้บริโภคนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคน โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นต้น

การแก้ไขปัญหาการโฆษณาสินค้าที่มีอันตรายนั้น จะต้องใช้มาตรการเชิงป้องกันและเยียวยา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการโฆษณาสินค้าที่มีอันตรายแล้วจะมีช่องทางแก้ไขอย่างไร ในต่างประเทศมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เรียกว่า "Product Liability Law" เป็นเวลากว่า 20 ปี ไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องความรับผิดชอบเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าที่มีอันตราย โดยเฉพาะ ขาดประสิทธิภาพในการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้า (ขาดหน่วยงานกลางในการควบคุมดูแล) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ และยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และการฟ้องร้องคงมิใช่วิธีการแก้ไขปัญหาสินค้าที่ไม่ปลอดภัยทางเดียว และมีใช้วัฒนธรรมของคนไทยที่จะฟ้องร้องกันหากไม่ใช่เรื่องที่ร้ายแรงจริง ๆ เพราะต้องเสียค่าใช้จ่าย เสียเวลาในการดำเนินคดีหลายปี ไม่คุ้มกับค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนที่จะได้รับ ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจจะต้องหาวิธีการแก้ไขอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะมาตรการเชิงป้องกันที่ต้องเร่งผลักดันออกมาโดยเร็ว จึงจะแก้ไขปัญหาการโฆษณาสินค้าที่มีอันตรายได้อย่างแท้จริง

การดำเนินคดีแบบกลุ่มยังมีปัญหาหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการส่งคำบอกกล่าวให้แก่สมาชิกกลุ่มรูปแบบการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มตามกฎหมายไทยเป็นแบบ "Put out" ซึ่งเป็นการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มโดยที่สมาชิกกลุ่มเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องแสดงความประสงค์เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม การที่สมาชิกกลุ่มแทบทั้งหมดไม่ได้ปรากฏตัวและเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณา ย่อมทำให้สมาชิกกลุ่มเหล่านั้นไม่ทราบถึงความเป็นไปของคดีที่จะให้สมาชิกกลุ่มได้ทราบถึงกระบวนการดังกล่าว และสามารถตัดสินใจบางประการเพื่อรักษาสิทธิของตนได้ จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการส่งคำบอกกล่าว

ให้สมาชิกกลุ่มทราบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือต้องมีกระบวนการที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้ “รับรู้” เกี่ยวกับการดำเนินคดีและสิทธิของตน แต่ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ก็คือการบอกกล่าวอาจไม่ทั่วถึง สมาชิกกลุ่มทุกคน แม้จะมีการกำหนดรูปแบบการบอกกล่าวไว้หลายวิธี แต่ก็ไม่สามารถรับประกันได้ว่าสมาชิกกลุ่มจะรับรู้ข่าวสารที่ตามที่แจ้งครบทุกคน ซึ่งอาจส่งผลให้สมาชิกกลุ่มไม่สามารถดำเนินการเพื่อสงวนหรือรักษาสิทธิของตน อีกทั้งยังต้องผูกพันตามผลของคำพิพากษาในการดำเนินคดีแบบกลุ่มที่เกิดขึ้น ในคดีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก ซึ่งผู้เสียหายอาจกระจายตัวอยู่ในหลายพื้นที่ที่ไม่เฉพาะเพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังอาจรวมถึงผู้เสียหายจากต่างประเทศด้วย การที่จะส่งคำบอกกล่าวให้แก่ผู้เสียหายที่มีความหลากหลายเช่นนี้นั้นย่อมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและต้องกระทำด้วยความรอบคอบเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้คำบอกกล่าว ไปถึงผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องนอกจากการส่งคำบอกกล่าวให้ไปถึงแล้วคำบอกกล่าวนั้นยังต้องแสดงสาระสำคัญที่ครบถ้วนและเข้าใจง่าย เพื่อให้เข้าใจรายละเอียดการฟ้องคดีและสิทธิของตนอีกด้วยแต่เนื่องจากการส่งคำบอกกล่าวให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายยังมีหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างกว้างและยังขาดแนวทางที่ชัดเจนซึ่งอาจส่งผลให้สิทธิทั้งหลายไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ปัญหาความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ โฆษณาสินค้าที่มีอันตรายนั้น เกิดจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 62 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มิได้บัญญัติการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน จึงควรนำหลักเกณฑ์ในการกำหนดบทลงโทษในความเสียหายอันเกิดจากการ โฆษณาสินค้าที่โฆษณาโดยใช้ข้อความเกินความจริง หรือข้อความเท็จ หรือแม้แต่ข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นนั้นได้มีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบพร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน ประเทศไทยจึงควรมีการนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษในหลักความรับผิดชอบมาบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 โดยในมาตรา 47 นั้นยังไม่เด็ดขาดและรุนแรงพอที่จะทำให้ผู้ที่ทำการ โฆษณากระทำความผิดในลักษณะเดียวกันซ้ำอีกซึ่งในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 62 วรรคสาม ได้กำหนดบทลงโทษไว้เพียงว่าหากมีการเสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้โทษในคดีอาญาเป็นอันเลิกกัน จึงอาจทำให้ผู้ประกอบการผู้จำหน่ายสินค้าผู้ทำการ โฆษณาไม่เกิดความเกรงกลัว เนื่องจากโทษดังกล่าวยังมีการบังคับใช้ไม่เด็ดขาด เปิดช่องว่างให้แก่ผู้ประกอบการที่มีรายได้อันจำนวนมากจากการจำหน่ายสินค้าเลือกที่จะเสียค่าปรับมากกว่าการสร้างจิตสำนึกต่อผู้บริโภค

ดังนั้นผู้เขียนเห็นควรเพิ่มบทลงโทษเพื่อให้ผู้ประกอบการได้ตระหนักถึงการกระทำ ความผิดให้มากขึ้น และผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ประเด็นการขาดประสิทธิภาพในการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้า (ขาด หน่วยงานกลางในการควบคุมดูแล)

ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดประสิทธิภาพของกฎหมายนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาที่ แท้จริงนั้นมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้านั้น เป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดหน่วยงานกลางในการควบคุมดูแลอย่างครบวงจร (one stop service) จึงส่งผลให้ระบบกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมิได้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางกำหนด มาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าที่มีอำนาจหน้าที่ทั้งในการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของ สินค้า การกำกับดูแลมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าและการควบคุมการโฆษณา

ทั้งนี้ในส่วนของการควบคุมการโฆษณานั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการปรับแก้กฎหมายที่ เกี่ยวข้องให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าและการโฆษณา สินค้าที่เป็นอันตรายขึ้นเป็นการเฉพาะโดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม การโฆษณาสินค้าที่เป็นอันตรายทั้งในแง่ของการควบคุมการโฆษณาโดยองค์การภาครัฐ การควบคุม การโฆษณาโดยองค์การวิชาชีพ การควบคุมการโฆษณาโดยสื่อสารมวลชน และการควบคุมการ โฆษณาโดยองค์กรประชาชน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การควบคุมการโฆษณาโดยองค์การภาครัฐ

การควบคุมโฆษณานั้น เป็นกิจกรรมที่สามารถมี หรืออาจกล่าวได้ว่าสมควรมีผู้เกี่ยวข้อง หลายฝ่าย ทั้งจากรัฐและองค์กรวิชาชีพ ทั้งนี้ เพราะการโฆษณาเป็นสิ่งที่แพร่หลายอย่างมากมาจน อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และในส่วนผลกระทบ ก็สามารถมีผลกระทบได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับบุคคลและในระดับสังคม

ในส่วนของรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ถือว่าเป็นองค์กรหลักที่ทำ หน้าที่ตรวจสอบและควบคุมโฆษณา แต่ไม่มีบทบาทในการป้องกันการผูกขาดและดูแลการแข่งขัน ทางธุรกิจให้เป็นธรรม (เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคในระยะยาวและสามารถดูแลการโฆษณาที่เอา เปรียบคู่แข่ง) ซึ่งปัจจุบันหน้าที่นี้เป็นของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าของกระทรวง พาณิชย์ หากเทียบเคียงกับประเทศอื่นที่ถือเป็นแบบอย่าง ก็อาจเทียบเคียงได้กับ Federal Trade Commission (FTC) ของสหรัฐอเมริกา แต่ในความเป็นจริงแล้ว กล่าวได้ว่าแตกต่างกันมาก เพราะ ของอเมริกันนั้น FTC ทำหน้าที่ดูแลด้านการค้าโดยตรงและมีขอบเขตอำนาจสูงกว่ามาก คือมี บทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภค ดูแลการแข่งขันทางการค้าให้เป็นธรรม ป้องกันการผูกขาดตัด

ตอน และ FTC ถือได้ว่าเป็นองค์กรอิสระ เพราะจัดตั้งโดยกฎหมาย แต่งตั้งโดยวุฒิสภาจากการเสนอของประธานาธิบดี มีวาระแน่นอนและทำงานเป็นคณะมนตรี (Commission)

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค โดยให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมโฆษณา และมีหน้าที่ป้องกันการผูกขาดและดูแลการแข่งขันทางธุรกิจให้เป็นธรรมด้วย

หน่วยงานของรัฐอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ คณะกรรมการอาหารและยาของกระทรวงสาธารณสุข ควบคุมดูแลโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร ยา และเครื่องสำอาง หน่วยงานนี้อาจเทียบเคียงกับ Food and Drug Administration (FDA) ของอเมริกัน ซึ่งหน่วยงานนี้ของสหรัฐอเมริกาเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร ขึ้นอยู่กับกระทรวงสาธารณสุข อาจกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการโฆษณา แต่ในการควบคุมโฆษณา หน่วยงานนี้ทำหน้าที่ร่วมกับ FTC โดยให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องวิชาการด้านอาหารและยามากกว่าจะลงมือคุมโฆษณาโดยตรง

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาหารและยา ให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้า มีหน้าที่ต้องเข้าพบปรึกษาหารือและขออนุญาตผลิตสินค้าและจัดจำหน่ายจากคณะกรรมการอาหารและยา และก่อนมีการโฆษณาสินค้าจะต้องแสดงใบอนุญาตผลิตและจำหน่ายสินค้าทุกครั้ง

กองกิจการกระจายเสียง (กทช.) ของกรมประชาสัมพันธ์ ในอดีตสมัยยังเป็น กบว. เคยมีบทบาทสำคัญในการควบคุมการโฆษณาทางโทรทัศน์และวิทยุ แต่ปัจจุบันมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำมากกว่าและทำงานในลักษณะร่วมเป็นกรรมการอยู่ในคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย มีผู้เทียบเคียงหน่วยงานนี้กับ Federal Communication Commission (FCC) ของสหรัฐอเมริกา แต่หากพิจารณาดี ๆ แล้ว จะพบว่า FCC อเมริกันวางระเบียบเกี่ยวกับการโฆษณาของสื่อกระจายเสียงบ้าง แต่การทำงานจะประสานงานกับ FTC ในการคุ้มครองผู้บริโภค และไม่ได้เข้ามาควบคุมยุ่งเกี่ยวในเรื่องของธุรกิจ เป็นแต่เน้นควบคุมโฆษณาในฐานะสื่อและควบคุมผ่านสื่อ (เช่น สั่งให้สถานีหยุดออกอากาศโฆษณาต้องห้ามเช่น โฆษณาบุหรี่ หรือลงโทษปรับเงินสถานี เพิกถอนใบอนุญาต) มากกว่า

ทั้งนี้ บทบาทของ FCC เป็นองค์กรอิสระเช่นเดียวกับ FTC แต่ภารกิจหลักจะดูแลเรื่องของโทรคมนาคมและการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งเป็นการกระทำที่กว้างขวางและรับผิดชอบมาก โดยตัวของตัวเองอยู่แล้ว (FCC อาจเทียบเคียงได้กับองค์กรอิสระ กทช. และ กสช. ของไทย)

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ให้ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าที่มีความประสงค์จะโฆษณาสินค้าผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ต้องแสดงใบอนุญาตผลิตและจำหน่ายของคณะกรรมการอาหารและยาก่อนทำการโฆษณา และกองกิจการกระจายเสียงมี

อำนาจหน้าที่ในการรับรองว่าผู้ผลิตและผู้จำหน่ายได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบสินค้าที่ถูกต้องแล้ว สามารถทำการโฆษณาผ่านสื่อได้

การควบคุมโฆษณาโดยองค์กรวิชาชีพ

ในหลายประเทศ องค์กรวิชาชีพได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมกันเอง มองในอีกแง่หนึ่ง การคุ้มครองผู้บริโภคก็เป็นการคุ้มครองวิชาชีพด้วยเช่นกัน วิชาชีพใดที่ปล่อยให้มีความไม่ดีเข้ามาแสวงหาประโยชน์ หรือปล่อยให้มีการปฏิบัติหน้าที่ น้อยลง ไม่เป็นธรรม เท่ากับว่าในวงวิชาชีพนั้นกำลังเชื้อเชิญให้อำนาจรัฐเข้ามาควบคุม

ในอีกมุมมองหนึ่ง คนในวิชาชีพเดียวกัน ย่อมมีความเข้าใจเท่าเทียมกันและรู้เท่าทันกันในการหลบเลี่ยงและวางแนวทางที่ถูกต้อง หากมีเจตนาดีและหน่วยงานที่ใช้อำนาจของรัฐมองเห็นแล้ว องค์กรวิชาชีพ น่าจะมีบทบาทอย่างมากในการดูแลให้งานคุ้มครองผู้บริโภคดำเนินไปอย่างได้ผล และเป็นประโยชน์แก่ประเทศ

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควร ให้ปรับเปลี่ยนสถานะของสมาคมฯ ขึ้นเป็น สภาวิชาชีพ ซึ่งในการนี้ การกำกับดูแลตนเอง (Self Regulation) จะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่สุดในภายหน้า ความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและหน่วยงานของรัฐในการควบคุมโฆษณาจะดีขึ้น องค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมายควรช่วยสนับสนุนการควบคุมตนเอง การวางนโยบายและบทบัญญัติต่าง ๆ ควรชัดเจน เพื่อให้้องค์กรวิชาชีพที่ต้องการทำให้ถูกต้องได้รู้แนวทางอย่างชัดเจนเป็นภาวะวิสัย

การควบคุมโฆษณาโดยสื่อสารมวลชน

สื่อมวลชน คือพาหนะนำโฆษณาไปสู่ผู้รับสาร กองบรรณาธิการหรือเจ้าของสื่อจึงมีส่วนต้องรับผิดชอบต่อนโยบายและเนื้อหาสาระและมีอำนาจในการกั้นกรองโฆษณาด้วย ในปัจจุบันสื่อหนังสือพิมพ์สามารถปฏิเสธโฆษณาที่เห็นว่าไม่สมควรหรือขอให้แก้ไขข้อความบางส่วนได้ ในขณะที่สื่อกระจายเสียง ก็มีบอร์ดที่ทำหน้าที่ตรวจตราโฆษณาอยู่ด้วย นับเป็นการควบคุมตนเองของสื่อด้วย และการโฆษณานี้ ก็มีผลเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณาทางหนึ่ง

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ให้ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าที่มีความประสงค์จะโฆษณาสินค้าผ่านสื่อ ต้องแสดงใบอนุญาตผลิตและผู้จำหน่ายของคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนทำการโฆษณา ซึ่งหากผู้ประกอบการโฆษณาเพิกเฉย ไม่ยอมตรวจสอบใบอนุญาตก่อนทำการโฆษณา ให้เพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบกิจการและมีโทษทางอาญา

การควบคุมโฆษณาโดยองค์กรประชาชน

ในปัจจุบัน มีองค์กรประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่ประสงค์จะทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค และมีบางส่วนได้จดทะเบียนในรูปสมาคม เช่น สมาคมพลังผู้บริโภคแห่งประเทศไทย เป็นต้น

องค์กรเหล่านี้ให้ความสนใจ เป็นหูเป็นตา และช่วยปกป้องสิทธิของผู้บริโภค ในอนาคตบทบาทขององค์กรประชาชนเหล่านี้จะมีมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีองค์กรอิสระคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 57 ของรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น การส่งเสริมให้มีองค์กรเช่นนี้เกิดขึ้นในต่างจังหวัด ก็เป็นกำลังเสริมที่สำคัญแก่ภาครัฐในการทำหน้าที่ควบคุมโฆษณาและคุ้มครองผู้บริโภค สังคมควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมโฆษณา

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ให้อำนาจประชาชนในการตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการขออนุญาต โดยให้ข้อมูลการขออนุญาตเป็นสาธารณะ ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้โดยง่าย

2. ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

การจัดทำฐานข้อมูลโฆษณาที่ได้ขออนุญาต ตัวอย่างโฆษณาสินค้าที่มีอันตราย ตลอดจนข้อมูลผู้ประกอบการที่กระทำการผลิตและจำหน่าย เพื่อให้เป็นข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เฝ้าระวังร่วมกัน และควรมีการกำหนดแนวทางจัดการปัญหาการโฆษณาสินค้าที่มีอันตราย โดยควรเน้นการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง กล่าวคือนอกจากจะใช้มาตรการลงโทษปรับหรือจำคุกตามพระราชบัญญัติแล้ว อาจจะทำหนดมาตรการเชื่อมโยงการลงโทษอย่างอื่น เช่น พักใบอนุญาตผลิตสินค้าที่มีอันตรายของผู้ประกอบการ หรือการเพิกถอนทะเบียนตำรับและเลขสารบบของผู้ประกอบการ และสำหรับสื่อใดที่ปล่อยประละเลยให้มีการโฆษณาสินค้าที่มีอันตรายก็อาจมีการกำหนดบทลงโทษให้มีผลกระทบต่อการขอใบอนุญาตประกอบกิจการกับพร้อมทั้งกำหนดโทษทางอาญา พิจารณาปรับปรุงกฎหมายการกำกับดูแลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและสม่ำเสมอ โดยดูแลให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติภารกิจในการใช้บังคับกฎหมายมีจำนวนมากเพียงพอ ประกอบกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องทุกท่านควรมีจิตสำนึกในความเป็นธรรมปฏิบัติภารกิจด้วยความเข้มแข็ง ไม่มีอคติใดใดก็จะเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายของผู้บริโภคบรรลุผลได้ตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควรให้กองควบคุมยาและกองควบคุมอาหารดูแลผู้ผลิตยา อาหาร หรือสินค้าให้ทราบและเข้าใจถึงการนำสื่อโฆษณาไปเผยแพร่ทางสื่อ นอกจากนี้ให้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลการอนุญาตโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาสามารถเข้าถึงและตรวจสอบการอนุญาตโฆษณาได้ รวมถึงดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการโฆษณาสินค้าทราบถึงการโฆษณา ยา อาหาร หรือสินค้าว่า จะต้องได้รับอนุญาตโฆษณาก่อนจึงจะสามารถนำไปเผยแพร่ต่อประชาชนหรือผลักดันให้เป็นตัวชี้วัดระดับกรมฯ เพื่อให้สำนักงานสาธารณสุขเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการ

โฆษณาสินค้าให้ทราบเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ กิจกรรมการเฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพทางสื่อ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องอันจะส่งผลในการตัดสินใจในการซื้อสินค้าต่อไป

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่ในการจัดทำฐานข้อมูลโฆษณาที่ได้รับอนุญาต ให้อำนาจประชาชนในการตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการขออนุญาต โดยให้ข้อมูลการขออนุญาตเป็นสาธารณะ ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้โดยง่าย

3. ความไม่มีประสิทธิภาพของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในประเด็นการฟ้องคดีแบบกลุ่ม

รูปแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มมีจุดกำเนิดมาจากประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีและในปัจจุบันก็มีประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีหลายประเทศที่นำรูปแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก ในประเทศไทย ดังเช่น คดีผู้บริโภคนั้นเนื่องจากประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ดังนั้นการนำหลักการดำเนินคดีแบบกลุ่มดังกล่าวมาปรับใช้ ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักการและรายละเอียดหลายประการ เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอเกี่ยวกับการนำหลักการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีผู้บริโภคในกรณีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก ดังนี้

ควรมีการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินคดีแบบกลุ่มมีประสิทธิภาพและมีความเที่ยงธรรมมากขึ้น เพราะการดำเนินคดีแบบกลุ่มจะมีผลกระทบกับจำเลยในการจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการพิพากษาจึงต้องทำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินคดีแบบกลุ่ม โดยเฉพาะ

กรณีที่หนึ่ง ควรกำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้แทนโจทก์ให้ชัดเจน เพื่อให้ศาลใช้พิจารณาประกอบการคัดเลือกผู้แทนโจทก์โดยการกำหนดรายละเอียดแนวทางอาจจัดทำในรูปแบบของข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการคัดเลือกผู้แทนโจทก์ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม เพื่อให้การใช้ดุลยพินิจของศาลในการคัดเลือกผู้แทนโจทก์เป็นไปในทางเดียวกัน เนื่องจากโจทก์และทนายความฝ่ายโจทก์จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีแบบกลุ่มจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มได้อย่างเป็นธรรมและเพียงพอ

กรณีที่สอง ควรให้อำนาจหน่วยงาน รัฐ สมาคมหรือบุคคลตามกฎหมายที่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้บริโภคที่เป็นผู้เสียหาย มีอำนาจในการร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่ม เนื่องจากดำเนินคดีแบบกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่

ประชาชนอันเนื่องมาจากข้อพิพาทที่มีผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือได้ว่าเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สาธารณะด้วย

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรจัดให้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีแบบกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นการเฉพาะทางและให้อำนาจรัฐในการร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่มด้วย นอกจากนี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้กำหนดแนวทางการคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้แทน โจทก์ให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

จากข้อเสนอแนะที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่จะได้รับความปลอดภัยจากการเลือกซื้อสินค้าและการให้บริการจากโฆษณามากขึ้น เพราะจะทำให้มีระบบกลั่นกรองควบคุมตรวจสอบความปลอดภัยให้แก่ประชาชนแล้วหลายขั้นตอน ทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรภาครัฐ องค์กรวิชาชีพ องค์กรสื่อมวลชน และองค์กรประชาชน อีกทั้งในกรณีที่มีการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการโฆษณาที่ได้รับอนุญาตให้สามารถใช้งานได้จริง และเข้าถึงได้โดยง่าย โดยเฉพาะในกรณีที่ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในข้อมูลการโฆษณาสินค้าหรือการให้บริการใด ย่อมสามารถตรวจสอบในระบบฐานข้อมูล ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการช่วยเป็นหูเป็นตาโดยการแจ้งการกระทำของผู้ประกอบการที่ทำการโฆษณาโดยฝ่าฝืนกฎหมายอันจะทำให้การกระทำฝ่าฝืนกฎหมายลดน้อยลงได้ รวมถึงหากในกรณีที่การฟ้องคดีแบบกลุ่มสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมอำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริงเพราะมีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่เสียเงินและเสียเวลาในการที่จะต้องเดินทางไปศาลจึงไม่ฟ้องคดีต่อศาล แต่หากสามารถใช้การดำเนินคดีแบบกลุ่มในประเทศได้เพียงแต่แต่งตั้งผู้แทน โจทก์เพียงคนเดียวก็สามารถมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนผู้เสียหายคนอื่นๆทั้งหมดได้